

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Fóia apare în fie-care Sábătă.

Unirea

Inserțiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie-care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește fóia se se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii»

în
Blașiú.

Fóia bisericéscă-politică.

Anul I.

Blașiú 3 Octobre 1891.

Numerul 40.

Unú nou proiectú de lege cu privire la școlele nóstre poporale.

Amú amintitú deja în Nr. 16 alú „Unirii“, că Domnulú Ministru de culte și instrucțiunea publică are de cugetú a páși înaintea legislativei cu unú proiectú de lege, prin care minimulú salariulú unú învățătorú poporalú să se stătoréscă la 300 fl. v. a. pre an. Încă atunci amú atrasú atențiunea cetitorilorú nostri asupra noulú pericolú, la care vorú fi espuse școlele nóstre poporale prin acestú nou proiectú de lege, după-ce acela va deveni lege, despre ce considerândú împrejurrările, în cari ne aflămú, nu ne îndoimú de locú.

Și étă acum, organele guvernulú ne aducú scirea, că proiectulú acesta este aprópe gata, și nu preste multú se va debate în consiliulú de ministri. Noulú acesta proiectú de lege nu va stători numai minimulú unú salarú învățătorescú dela școlele poporale, ci va mai conține și dispuséțiunea fórte amenințátore pentru școlele nóstre, că dacă în vre-o comună salarulú învățătorescú nu va ajunge minimulú stătoritú prin lege, atunci defectulú îlú va acoperi statulú. Statulú însă nu o va face acésta pre nimica, ci în unú atare casú își va arogá o influință decidétore asupra acelei școle.

Vomú arétá cu altá ocasiune, în ce opuséțiune stá proiectulú acesta cu principiile dreptății. De astá-datá ne vomú mărghini numai la indicarea noulú

pericolú pentru școle și prin ele pentru bisérica și națiunea nóstrá.

Statulú de astáđi este statulú fără de Dumneđeú. Elú abstrage cu totulú dela orí ce religiune, și principiulú lui este, ca să creáscă cetățeni și nu creștini buni. Nu este pentru ce să ne ocupámú aci eu cestiunea, că ore în generalú vorbindú e cu putință a cresce cetățeni buni, chiarú și dacă pre crescerea religiósă nu se pune nici unú pondú. Este destulú a constatá, că acesta este principiulú statulú numitú modernú, saú a statulú fără Dumneđeú.

Acum putemú ușorú înțelege, ce se va alege de școlele nóstre confesionale, dacă statulú va avé influință decidétore asupra lorú. Póte că statulú chiarú la începutú nu va merge așa departe, câtú să constituéscă de învățătorí la școlele nóstre indiviđi de altá confesiune, deși pre încetulú și la acésta va ajunge. Însá ce folosú vomú avé, dacă statulú va constitui la școlele nóstre învățătorí, cari cu cartea de botezú vorú puté arétá, că suntú născuți greco-catolici, în care stá totá religiunea lorú. De locú însă nu se vorú interesá de aceea, ca întrégá instrucțiunea să fie pětunsá și însuflețítá de spiritulú religiosú, ma póte că va fi infectatá de unú spiritú chiarú contrarú religiunii și bisericéi. Și dacă cu atari învățătorí nu vomú fi multămiți, atunci unde vomú avé să ne tânguimú și să ne cercámú mângăere și vindecarea rélulú? De securú că érá la statulú fără Dumneđeú și fără religiune, care

sustine, că elú plătesce învățătorí, nu ca să-í creáscă creștini buni, ci cetățeni. Și așa înaintea ochilorú nostri se va întâmplá procesulú peririi religiunii și alipirii cátrá bisericá din poporulú nostru, câtú dacă nu mai multú, decâtú numai cincí-đeci de ani va durá starea acésta a lucrurilorú, atunci putemú đice, că bisericéle nóstre prin cele mai multe locuri vorú stá góle, și poporulú nostru pre acolo de preoți nu va mai avé lipsá.

Încă și mai mare va fi dauna moralá, ce o va causá în poporulú nostru o atare lege și supunere a școlélorú nóstre arbitriulú statulú. Europa de abia acum începe a face trista esperință, că ce indiviđi suntú în stare să creáscă școlele statulú fără de Dumneđeú, și mulți de aceia, ce ore-cândú erau însuflețiti pentru atari școle, începú a cugetá cu durere la timpurile, cândú instrucțiunea erá în mânilé bisericéi și pětunsá deplinú de spiritalú religiunii. În Austria pentru esemplu de abia suntú dóué decenii, de cândú s'au introdusú școlele de statú pre ruinele celorú confesionale, și párinții și publiculú se și tânguescú în continuú, că tinerimea esítá din școlele aceste și lipsitá de orí ce religiune seriósă este așa de nedisciplinatá, așa de ușoraticá și așa de aplicatá la viții, câtú se infiórá, cândú cugetá la timpulú acela, cândú toți cetățenii statulú vorú fi crescutú în atari școle. Pentru Dumneđeú, ce va fi de poporulú nostru, cândú în urma noulú proiectú de lege va trebuiú să fie și elú

Feuilleton.

Sântulú Aloysiú de Gonzaga.

În anulú acesta, în 29 Iuniú, s'au implinitú 300 de ani dela mórtea ángeresculú tinéru Aloysiú de Gonzaga, întâmplatá în capitala creștinismulú, la Roma. Lumea catolicá a sərbătoritú după cuviință acestú centenarú în 29 Iuniú. Acum grábescú tinerii din totá lumea la mormintulú gloriosulú lorú patronú, ca să arete venerațiunea sa față cu unú esemplarú de vîrțuți atátú de strălucitú, și totú-odatá să presinte omagieles lorú fiesci și Capulú vêđutú alú Bisericei Domnulú Christosú. În aceste mominte, cândú onorații nostri cetitori primescú numérulú de față, stradele Romei suntú pline de tineri din tóte națiunile, și ochii tuturorú catolicilorú se îndreptá cátrá loculú acela sântú, unde se aflá înmormintatú esemplarulú celú mai strălucitú pentru imiele fragede ale tinerilorú, în apropierea glorióselorú trupuri ale Apostolilorú, ale Pontificilorú și ale nenumérațilorú martiri.

Este decí cuviinciosú, ca și noiú să ne asoțiamú la serbarea Mamei nóstre comune, și să ne implinimú dătorința admirăriiú și

a devoțiunii nóstre față cu acelu sântú, care și înaintea tinerimii nóstre trebuieú să strălucéscă cu lumina minunatei sale vieți și a vîrțuțilorú sale neîntrecute.

Aloysiú de Gonzaga fú născutú în Castiglione lângá Mantua la anulú 1568 în 9 Martie. Familia principéscă Gonzaga erá înruditá cu tóte familiile domnitóre de pre timpulú acela. Tatálú lui Aloysiú, Ferdinand de Gonzaga, erá principe alú imperiulú romanú și marchisú de Castiglione. Ca fiú întâiú născutú Aloysiú avea dreptú de ereditate la principatú și astúfelú la o carierá din cele mai strălucite. Dará Dumneđeú a pregátitú o carierá spiritalá neaséménatú mai gloriósă iubitulú și credinciosulú sêú șerbú. Evlaviósá lui mamá i-a datú încá din cea mai fragedá etate o educare religiósă din cele mai perfecte, și prunculú Aloysiú recompensá ostenelele maiceiú sale cu o deosebitá aplicare spre pietate și conscientiositate. Câtú de desvoltatá a fostú în mititelulú Aloysiú pietatea și frica lui Dumneđeú, se póte vedé din urmátorea întâmplare. În etate de șapte ani Aloysiú a mersú cu tatálú sêú la nisce manevre militare. Cu acea ocasiune a audítú dela soldați unú cuvintú necuviinciosú, cuvintú, care apoi l'a esprimatú și dînsulú, fără a-í pricepe însă înțelesulú, până cândú unú

magistru de curte l'a făcutú atentú. Dela acelu momentú tinéru Aloysiú nu numai că nu a pronunțatú mai multú acelu cuvintú, dará l'a cuprinsú atáta durere pentru greșéla sa, încátú în totá vieța a vèrsatú amare lacrimi și a datatú conversiunea sa la Dumneđeú dela acelu momentú. La dorința espresá a tatálú sêú Aloysiú a petrecutú doi ani la curtea din Florenza, pentru ca să-și câștigue acolo sub conducerea renumitulú principe Franciscú de Medicis cunoscință, culturá și maniere sociale. Aloysiú s'a distinsú și la curtea acésta prin vîrțuțile sale estraordinare și mai alesú prin nevinováția și prin castitatea sa. Ca să scape de orí ce ispitá, și-a propusú, ca să nu privéscă în fața princeselorú de altú secsú, și a și rémasú credinciosú propusulú sêú între tóte împrejurările. Încá nu implinise anulú alú dînspredecelea alú etății, cândú dela curtea florentiná s'a rentorsú la casa párințéscă. În timpulú acesta s'a născutú în inima dînsulú propusulú de a întrá în societatea Iesuițilorú. Ansá și nutremintú la acestú propusú l-au datú epistolele misionarilorú Iesuiți din India, cari le cetia cu multá plăcere. Aniú au trebuitú să trecá însă, până cândú și-a pututú realisá ferbinte sa dorință. Anulú 1580 a adusú pentru sântulú Aloysiú momentulú acela pre-

crescută în atari școle, în cari statul are influință decizătoare!

Pre lângă pericolele aceste două la noi mai vine și pericolul alu treilea. La noi guvernele, precum se poate prevedea, voru fi încă lungu timpu conduse de utopia formării unui stat unitar în privința limbei. Acesta va fi încă lungu timpu idealul guvernelor noastre. Și ajungerii idealului acestuia, precum amu esperiatu deja cu destulă durere, suntu gata nu odată a sacrifică și alte interese multu mai vitale ale statului. Ma ori și unde și ori și pre ce teren simțim puterea statului, simțim totu odată și amarul utopiei acesteia.

Ce va fi dară de noi atunci, cându statul va avé influință decizătoare asupra școlilor noastre? Putem să dicem, că din câtu cunoscem noi spiritul dominantu pre la guvernele noastre și pre la organele lor din provincie, nu ne putem aștepta nici la atâta barêm, ca aceste la începutu să purcedă cu ore-care cruțare și tactu în magiarisarea școlilor noastre, ci voru face de-odată unu atare asaltu asupra lor, câtu cu greu credem, că nu ne voru aduce în confusiune, dacă nu ne vomu pregăti de timpuriu spre a întâmpină și respinge asaltul.

Ce este dară de făcutu? Spre salvarea onorei noastre și spre deprinderea în luptă, întâiu și mai întâiu este de lipsă, ca să facem opusățione bărbătescă și legală proiectului, până ce acela încă nu devine lege. Românii de sub corôna Sântului Ștefanu suntu constituiți în unu partid opozițional, care își are comitetul său. Detorința lui este, ca să se îngrijescă de timpuriu de opusățione demnă, potrivită și impunătoare. Și credem, că nu va mai așteptă, până cându proiectul va fi trecut prin casa de josu, cum s'a întâmplat cându cu

proiectul pentru asilele de copii. Biserica noastră ca biserică românescă este așa de legată de interesele naționale, și cele naționale de ale bisericei, câtu ori ce opusățione, ce o face partidul naționalu, este și spre binele bisericei, și mai cu sémă în casul acesta, cându e vorba, ca biserica să capete o lovitură atâtu de amară. Archiereii nostri ca capi bisericesci, suntemu convinși, că la la timpul său, ca și în trecut își voru face detorința, după ce prin proiectul acesta biserica e amenințată cu eschiderea ei din școlele populare.

Amu făcutu deja în trecut multu mai multe și mai triste esperințe, decâtu ca să credem, că prin opusăționea noastră bisericescă și națională vomu pute împedea, ca acestu proiectu să devină lege. De aceea este de lipsă, ca de timpuriu să cugetăm la aceea, că proiectul devenitu lege să nu ne potă strică nimic.

Unu salar învătătorescu cu minimul de 300 fl. pre anu, nu este altcum unu ce, care să ne sparie prea tare, dacă ne vomu sci apără cu zel, ma chiaru cu însuflețire. Parochiile noastre cele mari, de cari suntu multe prin părțile ungurene și cevași mai rari și prin părțile ardelen, voru fi în stare fără mari sacrificii a sistemisă salarulu învătătorescu de 300 fl. și a se îngrij de plățirea lui regulată. Mai greu cu multu stă lucrul în parochiile cele mici. Și de aceste suntu multe mai cu sémă în părțile ardelen. Acestora nu li-se pote ajuta, decâtu numai dacă se voru afilia câte două pentru a susține o școlă și unu învătătoru, sau dacă se voru asoția cu neuniții, cari încă au destule atari parochii, și cari asemenea suntu amenințați, și la olaltă voru susține o școlă, în care religiunea se va

propune la ai nostri de preotul nostru și la ai lor de preotul lor. Unde nu e cu puțință nici afilierea nici asoțierea, acolo trebuie să vină în ajutoru unu fondu diecesanu anume destinat pentru aceea. Și noi spre scopul acesta la timpul său amu făcutu începutul cu fondul crucerului. Și ce să veți? Pericolul e așa mare și așa iminentu, și totuși cei mai mulți preoți încă nici acum nu s'au asoțiat la colecta crucerului, deși dacă ar succeda planul acesta predeplinu, ne-amu pute mântui tôte școlele amenințate prin acestu proiectu nou de lege. Și unu planu mai ușor, credem că nici nu pote esista.

Prin Frânciia și Belgia cu colecte analoge se susțin universități și academii, și noi să nu putem înființa nici unu fondu spre a ne mântui școlele de perire? Dacă amu avé numai zel și însuflețire adevărată, atunci l'amu pute înființa fără de nici o greutate.

De închiare de astă-dată dicem fraților preoți, cari nici acum nu se deșteptă din letargie: Hannibal ad portas!

La cestiunea ocupării Scaunului Primațialu — éta ce dice fôea principală a catolicilor germani (V. Germania, Nr. 220—1891, a doua ediție): „De ocuparea Scaunului primațialu ungaru din Strigonu se interesază inimicil Bisericei cu multu mai tare, decâtu catolicil credincioși; ei manifestă în afacerea acésta o îngrijire atâtu de mare, ca și cându ar fi vorba de vre-o causă a lor. Noi amu discutat la acestu locu de repetite ori afacerea acésta, și amu desfășurat și motivele, pentru cari întârzie umplerea celei dintăiu demnități bisericesci din Ungaria; amu împărțit, că regimul ungaru, care servește interesele logelor (francmasonice), ar dori la tôte întâmplarea să vedă pre Scaunul primațialu pre omul său, pre arhiepiscopul liberalu

fericitu, în care elu a putut să primescă pentru întâia dată sânta cuminecătură; și încă și fericirea aceea i-s'a dat, că la acelu sântu act să fie pregătitu prin S. Carolu Borromeu. Nici cându n'a uitat Aloysiu ora aceea însemnată, și dela acelu momentu viața lui s'a făcutu încă și mai evlaviosă, decumva a fostu cu puțință. Felu de felu de mortificări își impunea Aloysiu; postia de trei ori pre săptămână; durmia pre scândur gôle, și se scula la meșul nopții chiar și în lunile de iernă, pentru ca să-și îndeplinească rugăciunile de nopte. La anul 1581 Aloysiu a părăsit Castiglione împreună cu tatăl său, și a mersu la curtea din Madrid, unde asemenea s'a distinsu prin virtuțile sale într'atâta, încatu se dicea despre dînsul: Tinerul marchis pare a nu avé trup. Aici și-a descoperit părinților săi dorința de a intra în societatea Iesuiților. Mamă-sa a întâmpinat propusul baetului cu bucurie, dară tatăl său s'a opus. Rentorsu la anul 1584 în patria sa, érași l'a rugat pre tatăl său, să-lu lase, ca să se facă Iesuit; acesta însă l-a demândat, să întreprindă o călătorie prin Italia, sperându că astu-felu îl va pute abate dela propusul lui. Vedendū însă, că Aloysiu rămâne neclătitu în propusul său, la anul 1585 s'a învoit, ca fiul său să intre în ordul Iesuiților; éra împăratul Rudolfu II a permis, ca Aloysiu să abdică dela principat în favorul fratelui său Rudolfu. Încă nu împlinise 18 ani tinerul Aloysiu, cându a ajuns la ținta dorințelor sale vechi, ca să potă adică intra în societatea Iesuiților; ceea ce s'a întâmplat în Roma în 21 Novembre 1585. În noviațiu Aloysiu a dat tuturor colegilor săi esemplu de umilință și ascultare, și nu

era nici unu servit, ce i-s'ar fi împărut deositor. Viața lui nu éra alt-ceva, decâtu acte de mortificare; și pre calea acésta a mersu până acolo, câtu superiorii din considerare la sănătatea lui au trebuit să-lu oprască. După doi ani de noviațiu, la anul 1587 în 20 Novembre, a depus voturile prescise, a primitu ordurile mai mici și a început studiile teologice. După terminarea anului alu doilea de teologie a fostu silitu să mergă la Mantua, pentru ca să aplaneze o certă, ce se escase între consăngenii săi, ceea ce l-a și succesu pre deplinu. Studiile teologice le-a continuat în Milanu, éra mai târziu érași la Roma. Aici în anul 1590 a eruptu o ciumă îngrozitoare, și tinerul Aloysiu fu trimis în spitalul Iesuiților, ca să grijescă morboșil. Nu se pote descrie eroismul, cu care nobilul tineru a înfruntat pericolele morbului și morțea, care a secerat mai mulți și dintre Iesuiți, cari împreună cu dînsul purtau grije de cei morboși. Și Aloysiu și-a contrasă ciuma, dar a scăpat. Abia trecu însă câteva săptămâni dela reinsănătoșarea dînsului, și îl cuprinsă nise friguri, cari în 21 Iuniu 1591 au pus capetu vieții lui celei atâtu de pline de virtuți și fapte mărețe. Aloysiu a presimțit morțea sa, și într'o scrisore minunată, datată din 10 Iuniu, și-a luat rămasu bun dela mamă-sa.

Abia s'a lășit prin eterna cetate faima despre morțea ângerescului tineru, și omeni de tôte condițiunile grăbiau să-lu mai vedă încă odată; principii, cardinali și episcopi îi sărută mâinile, și toți cercau să potă lua ceva ca moște din obiectele, ce au fostu proprietatea dînsului. Trupul lui Aloysiu e aședat în capela consacrată dînsului în biserica monu-

mentală dedicată sântului Ignatiu Loyola. Renumitul Cardinalu Bellarmino a avut fericirea de a-i pute asistă în ora morții, și totu elu a afirmat împreună cu alte persoane competente, că Aloysiu n'a comis în viața sa nici unu singuru păcatu de morțe. Dintre tôte virtuțile lui Aloysiu cea mai strălucită a fostu curățenia lui ângerescă, pentru care biserica l'a și propus tinerimii creștine de patron și esemplar.

Gregoriu alu XV cedând dorințelor universale l'a declarat pre Aloysiu la anul 1621 de fericit, éra Benedictu alu XIII la anul 1726 de sântu. Mama lui Aloysiu a avut unica fericire, carea alte mame n'au avut, să vedă în anul 1621 chipul fiului său espus pre altare venerării publice, și să-lu roge, ca să se întrepună înaintea lui Dumneșu pentru dînsa. Amintirea sântului Aloysiu se celebră în 21 Iuniu, și ziua lui e o zi de sârbătoare pentru tinerimea catolică.

Acum se împlinescu trei sute de ani, de cându sântul Aloysiu se bucură de fericirea cerescă, și acestu centenar îl sârbătorește la dorința Capului vechu alu bisericei lui Christos tinerimea catolică din tôte lumea. Dea cerinlu, ca și tineretul nostru să-și însușescă o sinceră și adevărată devoțiune către gloriosul său patron. Și dacă de astă-dată nu ne-a fostu dat, ca să putem veneră prețioșele moște ale sântului Aloysiu la mormintul lui împreună cu celelalte națiuni catolice, să-lu rugăm celu puțin, ca să împlore și pentru noi virtuțile, prin cari dînsul a strălucit pre pământu, și să-i promitem, că ajutându-ne Dumneșu și noi vomu suplini de altă dată detoria aceea sântă.

din Agria *Samassa*, dară că Sântulu Scaunū respinge cu statornicie și necondiționatū acestă candidatură, care din punctū de vedere corectū catolicū trebuie să se privească de forțe *nenimerită* și *nepotrivită*."

Dămū aceste șire fără comentărū, ca să se vedă, cum judecă Germanii catolici, în afaceri de aceste de sigurū forțe competenți, afacerile catolicilor latinī din patria noastră, și pentru ca să se vedă corectitatea ținutei noastre în acestă gravă cestiune.

Leonū alū XIII. în contra duelului.

Sânția Sa gloriosulū Pontifice Leonū alū XIII a îndreptatū o scrisore circulară către mitropolitulū din Praga, Cardinalulū Schönborn, către arhiepiscopulū din Colonia, și către toți episcopii din Germania și Austro-Ungaria în care condamnă și combate datina perversă a duelului. Prin acestū actū nou Leonū alū XIII a doveditū încă odată, că are deplina conștiință a misiunii Sale sublime, că cunoște corupțiunea societății moderne, și că are durere pentru relele, ce bântue omenimea. Enciclica acestă nouă este unū capū de operă de înțelepciune adevăratū creștinescă și de o cugetare filosofică profundă.

Sânția Sa constată înainte de tôte, că datina ticăloasă a duelului nu se restringe numai la Austro-Ungaria și Germania, ci că a cuprinsū tôte statele, și că chiarū de aceea este detorința comună a tuturor episcopilor din tötă lumea a combate acestū rău. Tre-cândū apoi la cestiunea duelului, arătă cu o claritate și cu o concisiune admirabilă, că duelul se opune atâtū legii divine, câtū și legii naturale, nefiindū iertatū nimēnui a răni saū a omori pre altū omū, afară de casulū cândū e vorbă de apărarea vieții proprie. Totū acele legi interdicte, să nu-și pună nimeni cu ușurătate vieța sa în pericolū. Aceste suntū cauzele, pentru cari a condamnatū Biserica pre duelanți. Pontificele Alesandru alū III a condamnatū mai întâiū datina duelului. Conciliulū Tridentinū a stătoritū pedepse de cele mai aspre atâtū în contra duelanților câtū și în contra tuturorū acelora, cari se facū părtași în ori ce măsură în acestū delictū. Determinățiunile Conciliului Tridentinū le-au renoitū pre urmă și Pontificii Benedictū alū XIV și Piu alū IX. — Înțelepciunea acestorū dispozițiunū bisericesci este învederată, dice Pontificele, căci prin duelū nu se pôte repară onórea pētată; pentru-că dacă cineva iese învingătorū, nu însemnă, că are dreptū, ci numai atăta, că e mai iscusitū și mai tare decâtū contrarulū său.

Nici frica de opiniunea publică a ómenilorū nu este causă suficientă de a primī provorarea la duelū, căci pentru a plăcé ómenilorū nu este iertatū a vătēmă legile divine; cu atâtū mai virtosū, că în ochii ómenilorū cugetătorū e cu multū mai nobilū și mai mare curajulū aceluia, care refușă provocarea la duelū, cu tôte că scie, cumcă pentru acēsta va fi timbratū de lașū, decâtū a aceluia, care sub *terrorismulū opiniunū publice rătēcite* se decide la unū duelū, prin care își pune în jocū vieța și vătēmă legile naturale și divine. „Căci virtutea,“ dice Sântulū Părinte, „se află în armonia binelui cu rațiunea, și ori ce glorie, care nu stă în consonanță cu judecata dumnezească, este nebună.“

Sânția Sa condamnă în fine și duelulū, ce se permite militarilorū, de-óre-ce și ei suntū ómenī și ca atari supuși legilorū divine, și fiindū-că prin duelū nu se nutresce vitejia

și bărbăția militară adevărată, ci numai cea închipuită.

Pontificele, în calitatea Sa de Capū alū creștinătății, are unū cuvintū și pentru legislatorī. Papa recunósce, că legile civile încă condamnă duelulū și-lū pedepsescū; dară în pracsă dispozițiunile legilorū rămânū ne-băgate în sēmă, și se vătēmă adese-orī chiarū și cu scirea auctoritățilorū. Acestū abusu ilū condamnă Pontificele, de-óre-ce ast-felū se dă esemplu cetățenilorū, cum potū vătēmă legile, fără a fi pedepsiți.

Etă pre scurtū cuprinsulū enciclicei, a cărei versiune fidelă o află cetitorii nostri în altă parte a foii noastre. Înaintea acestui cuvintū apostolicū ar trebui să se închine cu reverință nu numai catolicii și creștinii toți de ori ce confesiune, ci și toți aceia, cari voescū a trece de ómenī civilizați. E o rușine nespūsă pentru secolulū nostru, care se fălesce cu numele de „secolū alū luminei“, să se sufere o datină, care este o rămășiță tristă a vécurilorū trecute. Pontificele gloriosū, care cu atăta înțelepciune îndreptă luntrița lui Petru, prin acestū actū și-a câștigatū unū nou titulū la recunoscința ómenimii. Detorința tuturorū creștinilorū este acum, să începă din nou cu renoite puteri lupta în contra acelei barbare datini, și să nu încete, până cândū nu o vorū șterge cu totulū.

Foilorū noastre liberale însă, cari s'au vătēmatū nespūsū, pentru-că Sânția Sa a îndreptatū scrisorea Sa către episcopatulū din Germania și Austro-Ungaria, le spunemū, că acēsta s'a întimplatū la rugarea episcopatelorū respective, și nici decum pentru a supēră pre domniī liberali. Ca însă pre viitorū ast-felū de supērări să nu-ī pótă ajunge, stăruescă și foile liberale-massonice, ca duelulū să pēră din aceste două țeri, și apoi fie siguri, că Sânția Sa nu va mai îndreptă ast-felū de scrisori către episcopate.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Statulū catolicū din Transilvania și-a începutū ședințele sale anuale în 22 Septembrie în Clușiū. Ședința primă a deschis-o episcopulū Lónhart cu o vorbire de mare însemnătate, în care s'a provocatū la cuvintele Maiestății Sale rostite la anulū 1887 și în care autonomia catolicilorū din Transilvania a fostū numită o „instituiune străveche“, și basatū pre aceste cuvinte a îndemnatū pre toți membrii „Statulū“, să țină cu tărie la acēstă autonomie, garantată altcum și prin lege. Interesulū principalū s'a concentratū asupra raportului în cauza conflictului, ce s'a ivitū între „Statū“ și între ministrulū de instrucțiunea publică referitorū la conducerea școlilorū medie latine-catolice din Transilvania, despre care conflictū amū vorbitū și noi în Nr. 32 alū „Unirii“; și resoluțiunea luată a fostū, ca să se apere cu tötă tăria și pre viitorū autonomia bisericeii latine-catolice din Transilvania în contra arbitriului și prepotenței ministeriale.

Comisiunea esmisă din sinulū congresului bisericescū alū Sērbilorū din Ungaria a lucratū unū proiectū pentru regularea parochiilorū, care se va desbata în ședințele congresului, ce se va ținē în tómnă asta. În înțelesulū acestui proiectū, care se va primī de sigurū, numărulū

parochiilorū se va reduce, se vorū înființă capelanii, și beneficiile se vorū conferi pre basa unui esamenū previu. Nu sufere indoelă, că prin acestū regulamentū se va înaintă cultura clerului sērbescū.

Roma.

Grupele deosebite ale peregrinajului internațional alū tinerimii catolice sosescū în fiecare zi la Roma. Stradele orașului oferū o iconă de totū interesantă: la totū pașulū se întilnescū cete de străini din deosebite părți ale pământului. După Spaniolii au urmatū și vorū mai urmă peregrinaje din Frância, Belgia, Portugalia, Mexico, Canada și din diecesele Italiei. În 29 Septembrie a primitū Sânția Sa pre peregrini în audiință colectivă. Cu acea ocaziune a fostū primitū și peregrinajulū ungurescū compusū din 240 de persóne, care a plecatū dela Budapesta în 26 Septembrie.

Galiția.

Sinodulū provincialū alū Rutenilorū greco-catolici s'a inauguratū prin o liturgie solemnă pontificată de mitropolitulū Sembratowicz și de episcopii Pelesz și Kuilowsky. La sinodū mai suntū prezenți capitulariștii dela Lemberg, Przemysl și Stanislau și vre-o 100 de preoți. După liturgie membrii sinodului s'au întrunitū în capela privată a mitropolitului, unde după o vorbire de felicitare a delegatului papalū Mgr. Ciasca, mitropolitulū a deschisū ședințele sinodului. Toți cei prezenți au depusū mărturisirea credinței și au promisū observarea secretului îndătinatū. Apoi s'au alesū funcționarii și trei comisiuni de câte 20 de membri: liturgică, disciplinară și școlastică. Cu aceste ședința constitutivă s'a terminatū.

Rusia.

Prin o lege publicată în săptămânile trecute s'au acordatū exarchiilorū din Rusia apusenă și meridională 25,000 de ruble spre a fi folosite pentru promovarea de conversiunī la „ortodoxie“. Se dice, că legea ar fi îndreptată în contra *stundiștilorū*, cari pre zi ce merge se totū lătescū, dară în realitate catolicii de amēndouē riturile au să fie câștigați cu ajutorulū rublelorū acelora pentru „ortodoxie“.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În zilele trecute s'a ținutū unū lungū consiliū de ministri, în care s'a stătoritū budgetulū anulū viitorū și asemenea programulū de lucru alū parlamentului. La începutulū sesiunii afară de budgetū nu se vorū pertractă lucruri mai momentóse, dară după delegațiunii va veni pre tapetū o serie întregă de proiecte de cea mai mare importanță, între cari și cele referitoare la urcarea salarelorū la amploiași și la învătătoriī populari.

Apropiându-se deschiderea sesiunii parlamentare, deputații își dau sēmă înainte alegătorilorū despre activitatea lorū în sesiunea trecută. Mai mare atențiune merită vorbirea, ce a ținut-o contele Apponyi, conducătorulū opoziției moderate,

înaintea alegătorilor săi din Jászberény. Leaderul moderaților a atacat cu multă violență politica contelui Szápáry și a declarat, că de aci încolo îl va combate din toate puterile.

Visita, ce au făcut-o industriașii magiari la expoziția din Agram, n'a succedut chiar, cum ar' fi dorit aranjatorii ei. E drept, că Croații au observat regulile ospitalității, dară până la înfrățire, în butulă tuturor toastelor, încă e mare distanță.

Maiestatea Sa în Praga.

Maiestatea Sa Domnitorul nostru a cercetat expoziția din Praga. Boemii au profitat de această ocaziune, ca să arete iubirea lor de patrie și alipirea către Casa domnitoare, și întru adevăr primirea Maiestății Sale a și fost din toate punctele o primire din cele mai strălucite. Maiestatea Sa a și declarat de repetite ori deplina sa mulțămire și totu-odată a dat expresiune dorinței Sale părintești, ca pacea internă dintre cele două naționalități, ce compun regatul Boemiei, să se consolideze, spre binele și spre mărirea monarhiei întregi.

Germânia.

Împăratul Alesandru al Rusiei renorțându-se în țera sa a trecut prin Berlin, dară nu s'a oprit decât numai câteva minute pentru a lua ceva mâncare. Ast-fel deci întâlnirea cu împăratul Wilhelm, despre care atâta s'a scris, a rămas. Altcum se asigură, că Țarul într'adevăr a avut intențiune să facă o vizită împăratului Wilhelm, dară că a trebuit să renunțe la planul său, pentru ca să potă grăbi la înmormintarea marelui Alesandra, care acum zace pe catafalcul.

În zilele trecute s'a publicat un rescript împărațesc, prin care se ridică măsura excepțională referitoare la vizi-marea pasaportelor la granița franceză, și în urma căreia călătorii erau espuși la o mulțime de șicanări. Măsura această înțeleptă a guvernului imperial german a produs mare bucurie atât în Franța cât și în Germânia și se privește de un presemn al unei ere mai amicabile între cele două state vecine. Dispozițiunea guvernului german e cu atât mai îmbucurătoare, cu cât chiar în timpul din urmă s'au fost încordată relațiunile între Germânia și Franța și dădea ansă la ingiriri.

Turcia.

Ministerul de externe din Turcia a adresat cu datul 19 Septembrie a. c. ambasadorilor turcesci o notă referitoare la cestiunea Dardanelor, în care le comunică ordinațiunile, ce le-a dat comandantilor dela fortărețele de pre Bosfor și Dardanele, relativ la tractarea nărilor aparținătoare flotei voluntare rusești. În sensul acelor ordinațiuni năile numitei flote vor pute să trecă liber prin Dardanele și Bosfor, dacă vor purta flamure comerciale; ăra dacă vor avea în năi soldați sau deportați, atunci trecerea li-se acordă prin un irade împărațesc după o încunoscintare prealabilă a ambasadei rusești.

Nota acesta a fost comunicată ambasadorilor, pentru ca să liniștescă puterile interesate. Foile engleze însă nu sunt îndestulate nici decum cu nota această și provocă guvernul lor, să grigescă, nu cumva concesiunile făcute Rusiei să vatem tractatele și să prejudece drepturilor și intereselor celorlalte puteri.

Corespondințe.

Bucuresci, 18 Sept. 1891.

În Dumineca întâia a l. c. E. S. Mons. Constantin Costă, Administratorul apostolic al Archidiecesei catolice de Bucuresci, înconjurat de clerul catolic din capitală și în prezența unui public foarte numeros, a binecuvintat pētra noului local al Seminarului arhiepiscopal. Edificiul se ridică în curtea Catedralei S. Iosif și va cuprinde toate comoditățile recerute pentru 40 de alumi, precum și locuințele profesorilor. Fondurile necesare pentru edificare erau deja adunate, din obolul carității creștinești, de E. S. Arhiepiscopul Mons. Palma, dar o bōlă crâncenă, de care și acum tot suferă în Viena, l'a împedat, ca însuși să realizeze și această mare idee, ce formă chiar dela începutul unuia dintre obiectele principale ale preocupățiunii sale.

Din acest incident, altcum prea firesc față cu lipsa archidiecesei, și respective față cu dezvoltarea catolicismului în România, diarul bucurescian „Voința Bisericii Române” în numărul său cel din urmă a publicat un articol, în care dicea: „P. S. Episcopul al Romanului și cu P. S. Sa ceilalți PP. SS. Episcopi, se plâneau de progresul, ce face catolicismul la noi, și printr'un fel de Memoriu, aprobat de s. Sinodul, se părea că biserica noastră veghează ca ortodoxismul să nu se perdă. Acesta a fost și trebuia să fie grija principală a înaltelor căpetenii a bisericii noastre. De cât a se arăta numai temeri, fără a se lua măsuri, acesta este o dorință, fără voință. Și pre când biserica noastră stă neîngrigată și în prada celei mai mari miserie, străinii știu să profite de această situațiune, și organizându-se pre cât posibil, dau asalt în țara noastră la tot ce este românesc. Sunt și în dreptul lor, când vedu indiferența celor ai noștri. De școlă și biserică se îngrigesc și catolicii la noi. După catedrală, diarele ne anunță, că de câteva zile, s'au pus bazele unui Seminarului catolic în Bucuresci. Și sunt în dreptul lor. Catolicii știu că omenii au nevoie de religie și de școlă și slujesc acestei necesități. Ei vedu că în România Seminarile sunt desconsiderate; ei știu mai bine ca mulți dintre noi — că școlile poporului — Seminarile — sunt puse în pozițiune de a nu pute luptă decât cu multă greutate, așa că trebuie muncă și încordare de forțe. Catolicii cunosc că Seminarile noastre de și aduc rōde bune, grație stăruinții profesorilor și a muncii elevilor, totuși cele mai multe n'au nici local de școlă. Și cine nu știe că la R.-Vâlcea, la Argeș, și chiar în Bucuresci, aceste școle stau în nisce cociōbe, care vatamă sănătatea atătoru fi ai Țerei, cari vin plini de viață și părăsesc băncile școlii oșii cu totul. Și pre când noi stăm așa de rău, catolicii nu stau nepăsători. Ei avea un Seminar la Cioplea, o sucursală în sf. Vineri, și acum își croesc și un Seminar splendid în capitală. Dar dacă catolicii lucră, noi

ce trebuie să facem? De bună sēmă că biserica la noi, fiind a Țerii, ăra nu separată ca la catolici,¹⁾ nu putem să facem altceva decât să ne adresăm Țerii, și să chemăm atențiunea ei asupra stării, ce ni-se croesc prin indiferentismul vinovat al celor ai noștri. Nu suntem contra catolicilor, nici voim să ne folosim de ceva pentru a lovi în ei. Dar nu putem fără a nu ne gândi la ziua de mâine și a nu chema pre toți ca să luăm aminte la cele ce se petrec în jurul nostru.”

Până aci confrății dela „V. Bis. Rom.”. Cu plăcere luăm noi act de această declarațiune a lor, că nu sunt contra catolicilor, adecă contra catolicismului, și că nu vreu a se folosi de ceva spre a lovi într'insul. Scriind într'o țera, în care libertatea cultelor e garantată prin pactul ei fundamental, precum și prin tractate solemne internaționale, ei, ca omeni loiali, nici nu puteau face alt-fel de declarațiuni. Amar se înșelă însă, cându dice, într'un mod mai mult ori mai puțin lămurit, că catolicismul prin aceea, că se organizează în România, — ca ori unde se bucură de libertate, — ar da asalt la tot, ce este românesc pentru că, mai întâi a fost chiar dorința unor mari bărbați de stat români, ca să se ridice în țera Seminarul catolic spre a se scăpa de preoți veniți din străinătate, după cum au onore a dovedi într'o precedentă a mea scrisore; pentru că după aceea, biserica catolică din România nu numai că în școlile sale urmăze, pre cât e cu putință, întru toate programele statului, și prescrie limba română ca limbă de propunere, ci chiar și în Seminarie, ba până și în biserică îi face un loc de cinste; pentru că, în fine, biserica catolică îngrijată numai de mântuirea sufletelor, nu combate decât erorile împrăștiate de omul vrăjmaș în câmpul Domnului, și nu dă asalt decât acelor prejudețuri, ce caută a nutri încă marele scandal din mijlocul creștinismului, despreunarea bisericilor lui Dumnezeu. Ce privește apoi viitorul, acela este în mâinile Tatălui ceresc: noi însă putem asigură pre confrății noștri, că indiferentismul, ce s'a lățit și zilnic se lătesce în mod îngrozitor printre Români, numai printr'o sfortare comună cu biserica catolică se va pute combate cu succes, și totu numai pre calea această se va pute ajunge la acea prosperitate a bisericii române, ce la rēdul nostru o dorim din adēcul inimelor noastre.

Salutare.

Philalete.

Vermeșu, 10 Sept. 1891.

Onorată Redacțiune!

Împlinesc o dorință și totu-odată o dorință espresă, rēportându-vē despre adunarea generală a Reuniunii noastre învățatoresci din ținutul Lugoșului.

Adunarea generală prescrisă de statute s'a ținut în Lugoșu la 25 Augustu a. c. sub presiul Ilustrității Sale Dnui Canonic Andrei Liviū. Membrii reuniunii s'au prezentat în număr mai complet ca de altă dată. După sânta Liturgie ținută în biserica catedrală membrii Reuniunii s'au adunat în școlă noastră gr. cat. Aci prezentându-se

¹⁾ Va să dice, biserica catolică nu este o instituțiune de stat, ci o instituțiune fundată de Măntuitorul nostru Isus Christos pentru mântuirea omenilor, și așa dīsul bastion al ei nu este „Organismul” statului, ci dumnezeescul său cuvint: *Porțile iadului nu o vor învinge-o pre ea.* Phil.

și Dlă președinte, deschide ședința prin o vorbire plină de învățătură folositoare pentru noi. Acum se cetesce protocolul adunării generale din anul trecut, carele de eră tipărită și împărțită între membrii interesați, nu răpia atâta din timpul cel restrins, și totuși folosia mai mult; căci vorbele cetite ori auzite se ducă ca vântul, dar scriptele rămân și se pot întrebuița cu mai mare folos. În legătură cu acesta se cetesce și rescriptul Ven. Consistoriului, prin carele cu puțină eșepțiune se aprobă decisiunile cuprinse în acel protocol.

Urmază cetirea raportului cassariului, din care se vede, că fondul Reuniunii cu finea anului 1890 a avut un capital de 273 fl. 05 cr. Acest raport dimpreună cu al bibliotecariului se predă spre reviziune unei comisii de 3 membri.

În mijlocul acestor rapoarte de-odată se face propunerea, ca să se efectueze alegerea biroului și comitetului pe periodul de trei ani următor. Subscribul face contrapropunere, ca din mai multe motive practice să se lase alegerea acesta până după pertractarea tuturor obiectelor și propunerilor, ce ar fi la ordinea zilei. Majoritatea însă nu primesce propunerea, și reconstituirea se face ast-modu: Președinte: D. Canonic Andrei Livi, vicepreședinte Șofroniu Gaita, notari Paul Munteanu și Iuliu Biro, cassariu Petru Popescu, controlor Ioan Bogdan, și bibliotecari Vasiliu Jivanca, eră de membri în comitet: Petru Pintea, Petru Iorgoviciu, Nicola Vulpe, Ioan Văldănu, Traian Lațcu și Iuliu Boldureanu.

După constituire presiului dă cetire încunoscintării oficiose a Ilustr. Sale Dlu Episcop diecesan, prin care se pune în vedere ținerea unui cursu practic de stupărit la D. protopop Ioan Vulcan în Vermeș, la care se și însinuă din sinul adunării vre-o 16 fuși.

Acum urmază disertațiunile și prelegerile practice. D. Petru Popescu inv. în Lugos, cetesce elaboratul său intitulat: „Unu estras din pedagogia fundamentală”, carele a fost ascultat cu încordată atențiune; căci membrii adunării cunosc în d. disertante pe unu din cei mai diligenți învățători ai nostri.

D. Șofroniu Gaita ține o scurtă prelegere practică cu nr. 1 și 2 din comput. D. Gaita, deși este unu din cei mai bătrâni învățători din diecesă, totuși și-a dat silința ași apropria cunoscintele metodice la predarea acestui obiect din școala poporală.

Fiind acum punctul la amedii, ședința se ridică, și membrii Reuniunii, în frunte cu D. președinte, se presentă în copore la reședința episcopescă spre a-și face reverința la iubitul cap al diecesei. Aci la vorbirea președintelui Reuniunii părintele episcop răspunde prin cuvinte atât de simțite, încât ne-a cucerit pre tot. Am fost martore la mai multe vorbiri de ale Ilustrului Prelat, cari toate se distingeau prin fineț și afabilitate; dar mărturisesc, că mișcat ca acum nu am fost nici odată. Și cum să nu fie atinsu bineplăcutu fiecare învățătoru, când aude din gura capului diecesei cuvinte ca: „Vă iubesc, fiilor, precum iubesc unu părinte pre fiu săi! Și cum să nu vă iubesc? Când voi pre lângă toate că sunteți sbabu dotați, totuși vedu, că nisuiți a vă implini chemarea nu numai de a instrui și cultivă tinerinea încredințată vouă, ci totu odată în calitatea de cantori ajutați biserica a-și implini destinațiunea ei moralisătoare. Vă mulțămescu

pentru ostenelele voste aduse în interesul santei nostre religii!” Apoi cum să nu se bucure sermanii învățători și să nu afe mângăere sufletescă, când ei până mai eră alaltăeri, ma chiar și astăzi sunt încă nebăgați în sémă de alți factori ai vieții de toate zilele? Unu strălucit episcop nu se rușinează a stă mai mult de vorbă cu învățătorii din diecesă și a-i invita la masa sa, precându alții, multu mai inferiori și cari chiar ar ave detorința a sprijini mai de aproape pe învățători, fi ignorază pre aceștia, sau chiar fi desprețuescu. Când scriu acestea, să nu cugete cineva, că eu ași nutri vre-o ură contra cuiva, căci charu Domnului, eu nu am causă de a mă vătă, că ași suferi de plăgile aci atinse; ci sum impresionat de starea altor membri ai corpului nostru învățătorescu, apoi este sciutu, că dacă suferi macaru și numai unu din membrele unu corp, suferi și simte durerea întregu corpul. Acestă împrejurare m'a făcutu, să atingă la acestu locu acea cordă, care poțe produce sunete neplăcute, triste, dar adevărate.

În ședința ținută după amedii Iuliu Biro învățătoru în Ticvaniu mare ținu o prelegere practică din computul elementaru cu numărul 6; care fiindu tractat din toate punctele de vedere după cerințele metodice, a întâmpinat aprobarea generală. După acesta s'a hotărțit, ca adunarea generală din anul venitor să se țină erăși în Lugos, și pertractandu-se, în fuga mare, încă unele propuneri, fiindu aproape sera, ședința s'a închiatu. Resultatul adunării însă pre multu din noi nu ne-a îndestulit, căci multe ar mai fi fostu de pertractat și desbatut, dar în timpul mărginit de o singură zi mai multu nu s'a putut face, a rămâne însă membrii pre mai multe zile erăși a fostu cu neputință, căci multu din dînșii nu și-au primitu dela comunele loru nici macar preamoderata sumă de 1 fl. diurnu, pre zi. Așa însă nu se va pute face vre-unu sporiu mulțămitoriu. Ar fi deci de dorit, ca pre venitoru să se delature toate pedecile ușor delaturabile!

Paul Munteanu,
not. prim. al Reuniunii.

Invitare la prenumeratiune.

Cu începutul lui Octombrie st. n. deschidem abonamentu nou la „Unirea”. Prețurile sunt însămuate în fruntea foii.

Onoratu publicu cetitoru a putut să se convingă din ținuta observată până aici de focea noastră, că noi ne-amu nisuitu a implini programul nostru, apărându în prima linie biserica și școlele, eră mijlocit totu interesele poporalu nostru în contra tuturor atacurilor. În viitoru totu asemenea vomu purcede, spunându-ne totu-deauna cu totă francheț convingerea noastră.

Ne rugăm deci de spriginu materialu și moralu. Suntem aproape de finea anului, și încă avem o mulțime de abonamente neincassate. Considera-și fiecare abonatu de detorință a-și achita în timpul cel mai scurtu abonamentulu, ca edarea și espedarea foii să nu suferi pedeci.

Avisăm tot-odată pre onorații nostri abonenti, că pentru anul viitoru vomu trimite focea numai la aceia, cari voru solvi abonamentulu anticipativu. Cu rezstanțe nu putem eda foi.

Redacțiunea și Administrațiunea
„Unirii”.

Convocare.

Pre Duminecă în 11 Octombrie a. c. la 10 ore a. m. se convoca în sala cea mare dela otelul „Univers” din Blăși o Adunare extraordinară a despărțimintului XX (Blăși) al Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporalu română. Afară de membrii Asociațiunii este rugată a lua parte la adunarea acesta cu deosebire inteliğința română a orașulu Blăși.

Blăși, 27 Septembrie 1891.

Ioan Germanu, Dr. V. Szmigelski,
directoru. actuariu.

Noutăți.

Denumire. Ilustritatea Sa P. D. Ioan Szabó, episcopul Gherlei, a denumit pre administratorul oficiulu vicarialu din Maramureșu, Reverendissimul Domnu Titu Budu, de vicaru actualu al Maramureșulu. — Reverendissimul Domnu Titu Budu e cunoscutu înaintea întregu clerulu nostru din provincia mitropolitană pentru scrierile sale și pentru zelul, cu care conduce afacerile bisericesc-școlare din Maramureșu. — Gratulamă la meritata promovare din totă inima.

Dăruire preagrățioasă. Maiestatea Sa Monarchulu s'a îndurat a donă din casseta privată 200 fl. v. a. pre séma bisericești gr-cat. din Ciachi-Gărbău, tractulu Dergei în Archidieceasă.

Reuniunea de consum din Blăși e constituită în modu definitiv și în scurtu își va începe activitatea. Direcțiunea a și alesu de conducătoru comercialu pre dl Georgiu Ioanovicu, neguțatoru din Cluși. Sunt rugați deci toți acei domni, cari au subscrișu actul, să începă cu solvirea regulată a taxelor statorite încă din 1 a lunei curente. Solvirile au să se facă la Cassariul Reuniunii, dl advocatu Vasile Olteanu din Blăși.

Ordinațiune salutară a esmisu protopretorele cerculu Blășulu, Sp. D. Simouffy, relativu la timpul, până cându pot să fie deschise otelele și crășmele din Blăși. În seusul acestei ordinațiuni otelele „Univers”, „Central”, „Christian” voru pute fi deschise numai până la 12 ore din nopte, eră celelalte până la 10 ore. Contraventorii voru fi pedepsiți cu 50 fl. Ordinațiunea merită totă recunoscintă noastră, și dorim ca să se și eșecute cu totă rigorea, căci Blășulu e unu orașu de instrucțiune.

Escursiune la esposițiunea din Praga. Cetim în „Gaz. Transilv.” că unu număr considerabil de Români fruntași din Transilvania și părțile ungurene au luat laudabila hotărre de a face în comun o visită la esposițiunea cehă din Praga în primele zile ale lunei lui Octombrie stilu nou (între 1—5 Oct.). Dorind să lea parte și alții la acestă escursiune, au avut să se însciunțeze, în scrisu ori prin telegrafu, la Redacțiunea Gaz. Transilv. în Brașov până multu în 30 Septembrie st. n. la amedii; de acolo voru afla apoi ziua și locul, unde voru trebui să se întrunescă pentru a călători cu toții la Praga.

Spre orientarea celor interesați facem cunoscutu, că la apelațiunea preotulu nostru din Bia Ioan Horșia, vicecomitele comitatulu Târnavi mică a eșis (Nr. ^{48/891}/_{KB.}), că preoți nu au să solvescă vamă pre podul privatu de preste Târnavă mică, ce se află lângă Bia, nici pentru personă, nici pentru carule și căruțele lor.

Construire de căi ferate. Ministrulu r. u. de comerț a datu concesione pentru construirea căilor ferate vicinale: Făgăraș—Zernesci, Reghinul săsesc—Kézdi-Vásárhely cu ramificarea spre pasul Tulgheș și spre Brașov Bartolomeu până la Făgăraș.

La universitatea din Budapesta cu începutul anulu școl. 1891/2 s'a instituit o catedră extraordinară pentru propunerea filosofiei după principiile creștine catolice. Profesoru la noua catedră e numit Dr. Ioan Kiss.

Sinucidere. Generalulu Boulanger s'a împușcat în Bruxelles.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Epistola Preasfântului Părinte Leonu alu XIII asupra datinei celei perverse a duelului.

Îubitulu Nostru fiu Franciscu de Paula Schönborn, Cardinalu alu S. Biserice Romane, arhiepiscopu de Praga; Venerabilulu Nostru frate Filipu, arhiepiscopu de Colonia, și celorlalți venerabili frați, Archiepiscopi, Episcopi și Ordinari din imperiele Germania și Austro-Ungaria.

Leonu alu XIII, Papă.

Iubite fiule! Venerabili Frați! Salutare și Binecuvîntare Apostolică.

Indemnați prin sentimentulu detorinței pastorale și a iubirii deapropelului, ați aflatu de bine a Ne raportă într'o epistolă din anul trecut despre frecuența unor lupte, ce se ivesc între credincioșii vostri, și cari se numesc *duel*. După mărturisirea voastră, acestu soi de luptă e lătitu ca unu felu de lege statorită prin datina comună, și între catolici; și totu-odată Ne rugați, să ne ridicăm și Noi vocea, ca să abatemu pre omeni dela o asemenea erore.

Erorea acesta fără indoiele e forte funestă, cu atât mai virtos, că nu e țermurită între marginile statelor voștre; ea a străbătutu cu multu mai departe, într'atâta câtu abia se va mai afla vre-o națiune, care să fie scutită de acestu contagiu. De aceea laudăm nisuițele voștre; și cu tote că învățăturile filosofiei creștine, învățături cari se află în deplină armonie cu legea naturală, sunt cunoscute și lămurite, totuși, avându în vedere, că datina păcătoasă a dueleror se nutrește mai alesu prin uitarea preceptelor creștinesci, va fi bine și folositoru, să reamintim pre scurtu acele învățături.

Amendouă legile dumnezeesci, atâtu cea care o cunoșcemu cu ajutorulu luminei rațiunii naturale, câtu și cea care se află consemnată în Scripturile inspirate prin Sufarea divină, opresc apriat, ca să nu cuteze nimeni a omori sau a răni pre deapropole sêu, afară de casulu cându se tracteză de vre-o causă publică, sau cându e silitu să o facă pentru apărarea vieții proprie și din necesitate. Chiaru acesta o facu însă aceia, cari provocă la o luptă privată, sau cari primesc provocarea la o asemenea luptă; aceștia fără a fi constrinși prin nici o necesitate, își îndreptă tote nisuițele și tote puterile spre aceea, ca să stingă vieța contrarulu, sau celu puținu să-lu rănescă. Legile divine opresc asemenea, ca să-și espună cineva vieța sa la unu pericolu mare și învederat, fără ca la așa ceva să-lu îndemne detorința sau o iubire creștinescă eroică. Acastă cutezare orbă, care desprețuește vieța, se află însă anume în firea duelulu. De aceea nu pôte să fie necunoscutu și indoiosu înaintea nimenui, că aceia, cari se duelază, comitu o crimă îndoită, atâtu de omoru alu contrarulu, câtu și de periclitare voluntară a vieții proprie. În fine abia pôte să existe o calamitate, care să se opună mai multu vieții sociale și ordinii celei bune din stat, decâtu dacă se permite fiecărui cetățent, să-și apere însu-și, cu auctori-

tatea și cu puterile sale private drepturile sale și onorea, ce și-o crede vătămă.

Pentru motivele aceste Biserica lui Dumneșeu, care este apărătoarea și păzitoarea nu numai a adevărulu, ci și a dreptății și a bunelor moravuri, cari formeză basa păcii și a ordinii publice, a condamnatu totu-deauna cu totă asprimea pre duelanți și a cercat a-lu înfrênă cu cele mai severe pedepse, de cari a dispus. Constituțiunile predecesorulu nostru Alesandru alu III, cari au fostu primite și în dreptulu privat, condamnă și reprobă aceste lupte. Conciliulu Tridentinu purcede cu o deosebită severitate față cu toți cei ce încep și participă în ori ce formă de duele; de-orece pre lângă aceea, că pre duelanți l-a înferat cu timbrulu infamiei, l-a eschis și din sinulu Biserice, era pre cei ce ar' muri în duel, l-a lipsit de onorurile înmormintării bisericesci. Predecesorulu Nostru Benedictu alu XIV în constituțiunea Sa din 10 Novembre a anulu 1752, care se începe cu cuvintulu *Detestabilem*, a estinsu și a esplicat și mai pre largu determinațiunile Conciliulu Tridentinu. În timpul mai nou Piu alu IX a declarat lămurit în o epistolă apostolică, ce se începe *Apostolicae Sedis*, și în care se limitează censurele numite *latae sententiae*, că pedepsele bisericesci atingă nu numai pre duelanți, ci și pre așa numiți secundanți, asemenea pre martori, precum și pre toți aceia, cari au cunoscintă despre duel.

Întelepciunea acestor legi bate cu atât mai multu la ochi, cu câtu sunt mai necălite argumentele, ce se aduc de comunu pentru a justifică sau escusă datina îngrozitoare a duelulu. Anume de comunu se afirmă, că luptele de acestu soi sunt acomodate din firea lor pentru a șterge petele acelea, cari le-au aruncat defăimarea și hula asupra onorei cetățenilor; argumentulu acesta însă nu pôte să seducă, decâtu numai pre nisce nebuni. În faptă chiaru și în casulu, cându celu ce fiindu vătămat a provocat duelulu, ar ieși învingătoru, părerea omenilor cu minte va fi, că succesulu luptei dovedesce superioritatea puterilor lui de luptă, sau desteritatea lui mai mare întru manauarea armelor, dară nici decâtu, că ilu întrece pre celalaltu și în onestitate. Și de cumva s'ar întâmplă, ca să péra chiaru dinsulu, fi-va cineva, care acestu modu de a-și apăra onorea să nu-lu privescă de neprecugetat și nebun? Noi credem, că numai puțin sunt aceia, cari comitu acastă crimă, seduși fiindu de părerea amintită. Numai pofta de răsunare îl îndemă pre omeni sumeți și iuți, ca să pretindă o pedepsă grabnică. Dacă aceștia și-ar' înfrênă superbia lor și ar' ascultă de Dumneșeu, care demândă omenilor, ca să se iubescă unulu pre celalaltu cu iubire frățescă, și opresce a face cuiva vre-unu rău, care condamnă în omeni privati patima răsunării și își rezervă numai șie-și puterea de a pedepsi, atunci mulți ar' abdice ușor dela mania nebunescă a duelulu.

Nici frica de a trece de lași, în casu cându nu ar' primi provocarea la

duel, nu pôte să servescă de scusă suficientă la cei ce primesc vre-o provocare. Pentru-că dacă detorințele omenilor ar' trebui să se măsore după părerile scâlciate ale mulțimii și nu după legea eternă a dreptății, n'ar mai fi deosebire adevărată între acțiuni oneste și fapte rușinoșe. Chiaru și filosofii păgâni au cunoscut și au învățat, că omulu constant și de caracteru trebuie să desprețuească judecățile înșelătoare ale mulțimii. Dar mai virtos o frică dreptă și sântă este aceea, care îl opresce pre omu dela omorulu nedrept și care îl însușă îngirgi față cu vieța sa proprie și față cu cea a fraților sêi. Așa dară acela, care desprețuește judecățile nemernice ale mulțimii, care suferă mai bucuros sbiciuirile hulei, decâtu să-și vateme detorințele, acela fără indoiele are unu curaj cu multu mai nobil și mai mare, decâtu celu ce, fiindu vătămat pre nedreptulu, apucă îndată armele. Ma judecându precum se cuvine, numai acela singuru are curaj adevăratu, curaj, care cu nume propriu se chiamă virtute, și care e însoțită de o glorie neînșelătoare și neminciunosă. Căci virtutea se află în armonia binelui cu rațiunea, și ori ce glorie, care nu stă în consonanță cu judecata divină, este neună.

În fine ticăloșia duelulu e atât de evidentă, încâtu legislatorii timpurilor noastre au aflatu de lipsă a i-se opune pre cale legislativă și prin pedepse, chiaru și în butulu număróselor voci, ce-lu apăra. E însă durerosu și de totu stricăciosu, că în faptă se batjocoresce litera legii, și încă nu arare-ori chiaru cu scirea și tăcerea acelora, cari au detorința de a pedepsi pre cei vinovați și de procură respectu legilor. Ast-fel se întâmplă, că duelulu alocurea se permite nepedepsit și cu disprețulu maiestății sacre a legilor.

Necălită și nedemă de unu omu seriosu este și părerea acelora, cari opresc ce e dreptu pre civili dela ast-fel de duele, dară voescă să le concedă militarilor sub cuvintu, că prin asemenea exerciții s'ar promovă vitejia militară. Înaintea de tote binele și reulu se deosebesc din firea lor, și nu se pot schimba unulu în celalaltu de dragulu condițiunii deosebite a persoanelor. În generalu toți omeni, fără de nici o considerare la condițiunea lor de vieța, sunt într'o formă detori a observă legea dumnezeescă și naturală. Afară de aceea indulgința acesta față cu soldații ar trebui să-și aibă rațiunea sa în binele de obște, care însă nu pôte să fie nici odată atât de însemnatu, încâtu pentru dobândirea lui vocea legii naturale și divine să fie silită a amuți. Dară lipsesce chiaru și rațiunea binelui comunu. Pentru-că deprinderea vitejiei militare are de scopu, să apere țera cu mai multu succesu în potriua inamicilor. Cum se va puté însă ajunge acestu scopu cu ajutorulu unei datini, care din firea sa țintesce la aceea, ca la casulu unu conflictu dintre militari — și cauzele acestor conflicte nu sunt rare — să péra unulu sau celalaltu dintre apărătorii patriei?

În fine epoca noastră modernă, care se laudă, că în cultură și moravuri întrece cu mult vécurile precedente, s'a îndătinat și a întimpină cu dispreț instituțiile cele vechi și a nebăgă în sémă tóte, câte nu se unesc cu civilizațiunea modernă. În acest mare zel pentru cultură de ce nu se respinge deci și acea rușinosă moștenire din timpuri crude și barbare, adevărată duelul?

Detorința vóstră, Venerabili Frați, va fi, să stăruiți cu tot zelul, ca principiile aceste, cari numai pre scurt le-am atins, să străbată în inimile credincioșilor vostri, ca nu cumva să-și formeze păreri greșite relativ la această cestiune, și ca să nu se lase a fi conduși prin judecata unor ómeni ușoratici. Stăruiți mai ales, ca tineretului de timpuri să se dedea a cugetă și a judecă despre duel așa, precum face Biserica în consonanță cu filosofia naturală, și ca să-și îndrepte tot-deauna acțiunile sale după această judecată. Mai mult, pentru acele locuri, unde se îndătină catolicii, și mai ales cei de etate matură, a nu intra în societăți neoneste, aflăm de bine și de salutar, ca să formeze între sine și o specie de alianță, în care să-și dea cuvântul, că nici când și din nici un motiv nu se vor duelă.

Rugăm cu insistență pre Dumnezeu, să întărească cu ceresca sa grație năsuințele noastre comune, și să concedă din avuția îndurărilor Sale tóte cele ce le dorim pentru binele public, pentru sănțenia moravurilor și a vieții creștinesci. Ca arună a acestor binefaceri dumnezeesci și ca un semn al bunăvoinței Nostre, vă dăm în Domnul, Venerabili Frați, cu tótă iubirea, binecuvântarea apostolică.

Dat în Roma, lângă Sântul Petru, în 12 Septembrie 1891, în anul al patruspredecelea al Pontificatului Nostru.

Leon XIII, Papă.

„Epistole către un preot tineru.”

Membrii societății de lectură „Inocențiu M. Clainu” a teologilor din seminarul arhiepiscopalian din Blăși au publicat în anul școlastic 1889/90 partea I. din opul „Epistole către un preot tineru” compus de Aloysiu Melcher. Acum e tradusă și partea a doua, și în anul școlastic prezent 1891/92 se va și tipări, numai să încurgă abonamentele de lipsă. Durere însă, că și după partea I. mai sunt o mulțime de restanțe. Rugăm pre Ven. nostru Cleru, să aboneze și partea a doua a acestui op de mare valoare, care pentru or ce preot va fi o comoră de învățatură salutare, și ast-fel să ajute și societatea clericilor nostri, cari timpul lor liber îl consacra pentru înăvuierea literaturii noastre bisericesci atât de sêrace.

Ca să vedă onorații nostri cetitori rezultatul opul din cestiune, lăsdăm să urmeze aci una din epistolele cuprinse în partea II:

Câteva cuvinte despre lucrurile cele mai de pre urmă.

Amicii intimi, când își finesc conversațiunea despre un obiect óre-care, unul dintre ei scie aduce numai decât un alt obiect pre tapet. Îmi vine adevărat în minte un obiect nou referitor nu atât la conducerea sufletescă a credincioșilor tói, cât

mai virtos la salutea-ți proprie. Clasicul catechism al lui Petru Canisius se finesc foarte frumos cu lucrurile cele mai de pre urmă ale omului; eu încă aș dori, ca urmând exemplul bunului Canisius, să-mi închei și eu epistolele considerându *cele mai de pre urmă ale omului*. Nu te teme, nu-ți voi depinge tablouri înfricoșate și pline de spaimă de novissimis rebus sacerdotis, ci voesc numai a-ți spune frumoșel, cum am putut muri bine și cum am putut fi fericiți cândă-va în eternitate. Și dacă am fost condusă de bunăvoință în espunerile mele de până aci, cu o bunăvoință de o sută de ori mai mare mă voi năsuși a tracta lucrurile cele mai de pre urmă ale preotului, ca acele atât cu privire la tine, cât și cu privire la mine să aibă un sfârșit îmbucurător.

I. „*Rinduit este omul odată să moră.*” Aceste cuvinte ne sună și năsuși „preoților”, dar precum celorlalți ómeni, așa nici nouă nu ne este descoperit, când, unde și cum. Una pretinde dela noi Domnul și Judecătorul dumnezeesc adeseori în parabolele sale și una e espres demândat în S. Scriptură. Acesta una e: „*Fii credincios până la mórte!*” Da, trebuie să fim fideli în credință și în via încredințată nouă. Nu te miră, că-ți vorbesc despre fidelitate în credință. Bine scii, că tu, iubite, te înfiori chiar și de cugetul de a înmulți numărul preoților apostati; cu tóte aceste în epoca noastră cea luminată și confusă în idei, când în tóte părțile se pot auzi cele mai variate principii și teorii false, când o mare parte a preoților în unele provincii sunt asemenea Corintenilor, cari diceau: „*Ei sunt alii Paulu, ei alii Apollo, ei însă alii Chifa.*” Toleranți în cuvinte și fapte, cochetăză amicitiei lumii, cêrcă a-și găsi un Pilat de amic și cu capul plecat recunosc or ce ordinațiune lumescă, chiar și cândă acesta ar fi o catenă pentru biserică și pentru viața bisericescă. Aș se urgităză din tóte părțile, ca preotul să progreseze cu timpul și să fie răbdător, când reprezentanții puterii statului laudă numai pre acei preoți, cari sunt gata a-și pleca genunchii în or ce moment înainte idolului statului; astăși se află, durere, mulți preoți, cari cu numele sunt catolici, ma chiar servitori ai altarului bisericei catolice, în internul lor însă sunt eretici și infectați de principii periculoșe, cari nunumai că nu folosesc bisericei, ci din contră îi strică. Ei nu-și aduc aminte în orbia lor de cuvintele s. Pacianu: „*Christianus mihi nomen, catholicus vero cognomen!*” „Și voi nu scii,” dice s. Apost. Iacobu, „*că amicitia lumii acesteia e inamicia în contra lui Dumnezeu.*” Fidelitatea lor față de Isus Christos și de biserică lui e asemenea trestiei, carea și la adierea cea mai ușoră de vânt se plcă; Credeul lor e legat de cer și pământ, dar totodată și de idolul statului. — Și acum vreți să scii urmarea acestora: onore și laudă din partea lumii, precum și un beneficiu gras, și apoi „*lasă pre morți să-și îngrope morții sêi,*” — și actualul s'a finit. Între atari împrejurări nu e de prisos a accentua, ca preotul catolic să rămână fidel credinței sale.

S. Apostolul Paulu dă preoților foarte frumoșe sfaturi în epistolele sale pastorale. De câte ori nu admoniează el, care însuși a fost fidel până la mórte, pre învățării sêi, ca ei să se țină de colonnele și petra fundametală a bisericei, să păzescă depositul credinței și ca lucrători buni și cercați

să fie drepti în cuvânt și adevăr. Asemenea acestora avem înaintea noastră o mulțime de episcopi și preoți, cari își sigilă prin sângele lor propriu credința lor, sau erau alungați în esil, ignorați și persecutați de lume. Acești fericiți puteau auzi apoi la ultima suflare a lor de viață vócea divinului Judecător: „*Servu bunu și credinciosu, întră întru bucuria Domnului têu.*” — În timpul de luptă și persecuțiune a acelor preoți, cari purtau sus neclătiți și statornici stindardul Domnului nostru Isus Christos, trăim și noi, și nu scim, că martiriul, care ne așteptă, fi-va săngeros sau numai greș. Isus Christos se îngreșe nu numai de aceea, ca biserică lui să nu fie învinsă de puterile infernului, ci caută cu plăcere la luptătorii sêi gătindu-le coróna vieții eterne. — Fericitu vei fi tu, iubite, dacă ca bun eroi pre câmpul de luptă vei învinge cu cuvântul și fapta pre inimi, ér pre amici îi vei îmbărbăta și întări. — Cred, că nu e de mirat, dacă în primii seculi ai bisericei preoții cei mai de etate din imperiul roman ast-fel admonia pre cei mai tineri: „*Fii fidelu credinței tale până la mórte.*” Dar în zilele noastre credința preotului catolic e mai espusă pericului din partea doctrinelor false îmbrăcate în vestimente frumoșe, decât din partea inamicilor deherați. Însă chiar pentru aceea, dacă li-s'a cuvenit glorie mare acelor, cari în timpul străvechiu au rămas statornici în credința lor și au murit pentru ea, nu mai puțină glorie li-se cuvine și acelor, cari în zilele noastre rămân constanți în credința lor și suportă pentru ea cu plăcere or ce batjocură și urgisire. Pentru aceea din nou te rog, vestesce liberu sânta credință, uresce servilismul, înfóră-te de egoism și abdi de lenevire, în interesul sântei credințe. Atunci pre patul de mórte vei auzi spre marea ta mângăere: fiindcă nu te-ai lăpedat de credință, ci până la mórte ai crezut, ai avut zel și ai adorat pre Dumnezeu: „*Bine, șerb bunu și credinciosu, preste puțin ai fost credinciosu, preste multe te voi pune, întră întru bucuria Domnului têu.*”

2. Afară de fidelitatea în credință îți recomand încă fidelitatea în via Domnului, carea este perina cea mai mólă a preotului muribund. Păstoria sufletelor este un oficiu divin, sau precum dice s. Pontifice Gregoriu Marele: „*Lucrul cel mai divin dintre cele divine e a lucra pentru mântuirea sufletelor.*” Acesta oficiu divin are și unele momente îmbucurătoare, dar sarcina e cu mult mai grea. Nu cugetă aci la lipsele eventuale sau la incomoditatea corporală, cu cari sunt împreunate unele părți ale oficiului pastoral, ci cugetă la greutățile, cu cari e împreunată stîrpirea și împedecarea rului, precum și efeptuirea unei vieți spirituale mai perfecte. Activitatea pastorală fiecare preot o începe cu mare bucurie și însuflețire cegătând, că-și va succeda a edifică biserică Ierusalimului și cetatea Sionului în tótă splendoră ei. Încă și în vis se ocupă cu școla de model, ce va se o aducă la o stare îmbucurătoare, cu o junime modestă, cu tineri deștepti, cu biserică plină și în general cu o viață spirituală neescepționabilă a comunei. Dar étă cum se întorce lucrul? Nu comuna se schimbă, ci însuși el. Și óre cum? Forte simplu. O mare parte a școlarilor nu cercetă școla, și absentării nu se pôte pune capet; alții, cari o cercetă, sîu stupidi, fără crescere, nedumeriți, și ast-fel în butul

ori cărei siliște progresul e neînsănat; feciorii continuu dau probe despre repede circulare a sângelui, ma încă îndeplinesc fapte așa de cutezătoare, ca și cari respectivul preotă pôte că n'a auditu nici cândă; cealaltă parte a poporului e grosolană, rustică și puțin susceptibilă față de admonițiunile binevoitoare. Cu ună cuvintă, omeni rēmănu omeni pre lângă totă predica și totă mărturisirea. Între atari împrejurări preotul începe a se tângui, că cuvintul cel bun nu-l folosește nimic, apoi face imputări unuia și altuia, acuși se disgestă și devine neîndestulit. În atare casă pôte să mai înfățișeză încă ună drăculeț, ca să împrăstie calumni în contra parochului său să-lă aducă în disensiune cu vre-ună fruntaș. Atunci pocălul e plin, și bunul paroch cu bucurie se folosește de prima ocaziune, iew în mână beful de călător și scuturându-și praful de pe picioare apucă calea cătră o altă comună.

Mai ales în casuri de acestea te sfătuesc, să fi fidelă viei tale, va să dăcă pentru atari neplăceri, ca și cari ți-am înșiratu, nici cândă nu-ți părăsi comuna, ci fi convins, că și airea te-ar' așteptă asemenea necasuri, sau pôte încă și mai mari. Acesta e fidelitatea într'o vie a Domnului. Dumnețeu ne-a chemat și ne-a trimis aci ca lucrători, și noi avem să purtăm greutate și arșița dălei până atunci, până cândă va plăce Lui. Se întâmplă uneori, că pre câte ună lucrător fusă și Domnul îl chiamă într'altă via; în atari casuri trebuie să te supuni, deși despărțirea cu o ast-fel de ocaziune îți cade greu și numai cugetul supunerii îți alină întristarea. Dar a te depărta din vre-o comună numai din cauza, că nu-ți place acolo sau chiar din cauza inimiciei, după părerea mea e infidelitate. Mai departe a fugi de lucru și cercândă comoditatea a se mută în vre-o cetate, ca acolo cel retras spre a comodisă, să-și petrecă vieța în plăceri sus-

ținându-se din interesele banilor adunați și din venitele vre-unui fond de pensie, după părerea mea e furtă de timp și bani. Dar în toate albumurile preoțesci aflăm câte ună domn, care se bucură de plăcerile vieții în orecare cetate, cu toate că ar fi putut servi încă timp îndelungat, și dacă nu în vre-o stațiune grea, cel puțin într'una mai ușoră.¹⁾

„Chemați lucrători,” dăse Domnul. Prin acesta nu a voit să dăcă, chemați pre cei pensionați, cari trăesc din donațiunile altora, pre privații cei bine dispuși și pre invidiați capitaliști, ci chemați pre lucrători, ca să le respălătesc, pentru-că demn este lucrătorul de plata sa. Și acum te întrebă, ce ai cetit în biografia acelor preoți, cari au dus o vieță sântă? Aceea, că până la adănci bătrânețe și-au păstrat ună spirit energios și o voință firmă. Pută-ți-ai închipui p. es. despre s. Ioană Evang., că să se fi retras cândă-va spre a petrece în odihnă. Sau nu ai cetit cuvintele s. Martin: „Nu recusă osteneța, dacă până acum sunt necesar poporului tău.” Cândă ne ispătesc impaciunța, sau simțim, că ni-se lăngădesc puterile, să privim aceste modele demne de stimă. Cu o cale să cugetăm la cuvintele încurajătoare: „Între răbdarea voștră veți dobândi sufletele voștre.” Mai departe să căutăm spre fericiții din cer, cari fără excepțiune au trebuit să se lupte până la mörte pentru fericirea eternă.

Fii fidelă până la mörte și ție îți voi dă cununa vieții.

Dumnețeu te binecuvinte!

Diverse.

„Trecere religioasă senzațională.” „Tribuna” în anul său 206 a. e. era scote o scire, firesce că din foile liberale și cu scop

¹⁾ Domnău auctoră are în vedere mai numai pre preoți latino-catolici. La noi rar se potă dă casuri de acestea. Traducătorii.

de a blama biserica catolică. Dăce, că profesorul de dreptul roman delă universitatea din Lipsca, pandectistul Windscheid, care se trage din o familie renană forte catolică, a trecut din incidentul espunerii „tunică sântă” în Trier delă catolicism la protestantism. — Spre orientarea „Tribunei” observăm înainte de toate, că noutatea acestă senzațională n'a putut raporta „Rhein. Westf. Volkszeitung”, pentru-că o fice cu acest nume nu există. A raportat-o însă „Rhein. Westf. Zeitung”. Afe acum „Tribuna” împreună cu isvorul respective isvörăle sale, că profesorul Windscheid a trecut într'adeveră la protestantism, însă nu delă catolicism ci delă vechi-catolic, la cari s'a fost aliat încă în anul 1870; și asemenea afe „Tribuna”, că nu e totă una a fi catolic și a fi vechi-catolic.

Editor și redactor răspunător:

Dr. Vasiliu Hossu.

Nr. 3803—1891

(17) 1—2

Escire de concurs.

La ună stipendi de 50 fl. din fundățiunea fericitului Iosif Tarța, fost profesor de s. teologie în Blăși, se escire prin acestă concurs cu terminul până în 25 Octobrie a. e. st. n. inclusive. Concurenții la acestă stipendiă au să-și instrueze cererile cu estras de botez, atestat de paupertate, testimoni medical, testimoni școlastic de pre anul școlastic 1890/1 delă vre-ună institut public, și testimoni de frecuentare de pre an școl. curent și să le trimită la subsemnatul Consistoriu până la terminul memorat. Dintre concurenți voră ave preferință aceia, cari sunt nepoți ai fundatorului, și numai în casul acela voră pută căpăta și alții acestă stipendiă, cândă din nemul fundatorului nu s'ar află concurenți.

Blăși în 29 Septembrie 1891.

Consistoriu archidieceșan de A.-Julia și Făgăraș.

JOSIFU GAVORA (1) 24—30

distins cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelent și gust bun la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV, strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtă se pôte mai frumoșă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericelor, și anume:

Felone preoțesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

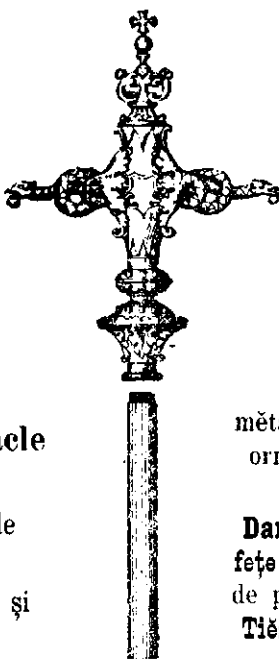
Flamure pentru reuniuni de pompieri, de școlari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle

și potire,

luminarie de parete

și de altariu, și candelă.

Primesc și efectuesc ieftin repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candelă și luminarie de altariu.

Mare asortiment de brodări de aur, de argint și de metasă, precum și de ornatul bisericesc brodat

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de parete și de școlă. Tășături bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potă dovedi cu sute de epistole recunoscătoare. Esciră de prețuri și preliminar de spese trimită la cerere franco.

Fundată în an. 1858.

FRANCISCU WALSER

Liferant de curte ală Alteței Sale Imp. și reg. Archiducele Josif

proprietariul primei fabrici ungare de mașine și recunite de pompieri, turnatori de clopote și metal

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

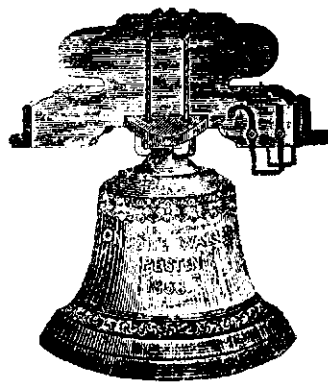
recomandă atențiunei preonorăților domni preoți

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

în care se fabrică atât grupuri câtă și clopote singuratică:

cu scaune de fier patentate și cu chivere (cörne) scutite de frecare. Fabrica a liferatu delă întemeierea sa 1800 clopote mari de metal, într'altă și celă delă metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântăni.

(2) 40—52

Preliminare de spese și Preț-couranturi se trimită la cerere gratuită și franco.

Distins în anul 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progres și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.